

به نام آن که جان را فکرت آموخت

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان
دانشکده پرستاری و مامایی

گروه آموزشی پرستاری سلامت جامعه و سالمندی

شناسنامه درس Course Syllabus

عنوان درس: فرایند یادگیری و اصول آموزش به بیمار/مددجو شماره درس: ۵۸۵۳۲۱

نوع و تعداد واحد: ۵/۰ واحد تئوری (۸ ساعت) - ۵/۰ واحد عملی (۱۲ ساعت)

دروس پیش نیاز: روانشناسی فردی و اجتماعی - انسان شناسی/جامعه شناسی در پرستاری

فراگیران (رشته، مقطع، ترم): کارشناسی پرستاری ترم ۳ نیمسال تحصیلی: اول ۱۴۰۵ - ۱۴۰۴

زمان کلاس: شنبه ها ۴-۲ (کد فرد) و دوشنبه ها ۱۲-۱۰ (کد زوج) مکان: کلاس ۱۱ (کد فرد) و کلاس ۱۲ (کد زوج)

مسئول درس: دکتر پروانه خراسانی شنبه تا دوشنبه طبق برنامه ماهانه پشت درب دفتر (اتاق ۱۵۵)

شماره تماس: ۳۷۹۲۷۵۸۸ ایمیل: khorasanip@nm.mui.ac.ir Email :

استاد درس: دکتر عاطفه افشاری و دکتر پروانه خراسانی

شرح درس:

آموزش، یکی از نقشهای مهم، پر ثمر و نتیجه بخش پرستاران در پیشگیری از بیماریها، تسریع فرایند بهبودی و درمان، حفظ و ارتقا سلامت فرد، خانواده و جامعه که این رسالت با شناخت نیازها و تواناییهای جسمی، روانی و اجتماعی مخاطب و با استفاده از امکانات و تجهیزات آموزشی، طراحی محتوا و رسانه های کمک آموزشی و ارائه مناسب میسر خواهد شد. آشنایی با فرایند آموزش و کاربرد مبانی مربوطه در اجرای فرایند از نیازسنجی تا ارزشیابی اثربخشی آموزش بیمار از وظایف مهم پرستاران است. بنابراین ضروری است دانشجویان پرستاری از اصول و فنون یادگیری و آموزش اطلاع کافی داشته باشند و از طریق تمرین و تکرار بتوانند بطور صحیح و مطلوب این مسئولیت حرفه ای را به انجام رسانند.

هدف کلی دوره:

آشنایی و شناخت دانشجو با مفاهیم اولیه، اصول، راهبردهای آموزش و شیوههای ارزشیابی آموزش به بیمار(فرد، خانواده و جامعه) با هدف کمک به ارتقاء مهارتهای ارتباطی، افزایش آگاهی و بهبود رفتارهای خودمراقبتی و توانمندسازیمددجو/ بیمار در جهت ارتقای سطح سلامت و همچنین ارائه اطلاعات لازم و هدایت مددجو/بیمار برای تصمیم گیری بهتر نگرشها و باورها، حرفه ای گرایی، مهارتهای ارتباطی و بین فردی، عملکرد مبتنی بر شواهد، رهبری و مدیریت

اهداف اختصاصی دوره:

در حین دوره در جلسات نظری و عملی از دانشجو انتظار می رود:

۱. به صورت فعال و منظم حضور یافته و با علاقمندی در ارائه تکالیف مشارکت فعال داشته باشد. (حیطه نگرش -ارزش گذاری)
۲. در بحث اهمیت آموزش به بیمار در نقشهای پرستار و منشور حقوق بیمار مشارکت کند. (حیطه نگرش و اخلاق و مقررات حرفه ای)
۳. سبکهای یادگیری و مفاهیم آموزش به بیمار را از منابع/ مقالات معتبر استخراج کند.(حیطه دانش و صلاحیت عملکرد مبتنی بر شواهد)
۴. نقش و فعالیت پرستاران در آموزش به بیمار و مفاهیم خودمراقبتی را شرح دهد. (حیطه دانش و صلاحیت حرفه ای گرایی)

۵. با تحقیق گروهی کاربرد نظریه ها و اصول یادگیری در آموزش را در جلسه مربوطه ارائه دهد. (حیطه عملکرد و صلاحیت مدیریت)
۶. روشهای آموزش سنین مختلف (کودکان و بزرگسالان و سالمندان) و افراد کم سواد را از منابع مقایسه کند. (حیطه دانش و EBP)
۷. سه حیطه یادگیری ۳H را با ذکر مثال از اهداف کلی حیطه های شناختی، عاطفی و مهارتی بیان کند. (حیطه دانش)
۸. حداقل شش مرحله برنامه ریزی آموزش به بیمار را در مقایسه با مراحل فرایند پرستاری، توضیح دهد. (حیطه دانش)
۹. مهارت های قبل/حین/ بعد آموزش را از کتب استخراج و در طراحی نقشه مفهومی مشارکت نماید. (تکلیف انتخابی ۱)
۱۰. در یک جدول انواع رسانه ها و مزایا و معایب و روشهای سنتی و مدرن آموزش بیمار را مقایسه نماید. (تکلیف انتخابی ۲)
۱۱. اهداف مطرح شده در کلاس را براساس حیطه ها و سطوح یادگیری مرتب و دسته بندی کند. (حیطه دانش تا مهارت)
۱۲. شیوه آماده سازی آموزش دهنده محیط و فراگیران در آموزش را شرح دهد. (حیطه دانش)
۱۳. روشهای مختلف ارزشیابی را بر اساس اهداف و حیطه های یادگیری فهرست نماید. (حیطه دانش)
۱۴. انواع ارزشیابی و آزمون رفتار ورودی و تفاوت آن با پیش آزمون را توضیح دهد. (حیطه دانش)
۱۵. قبل از ارائه آموزش: گامهای نیازسنجی و ارزیابی نیازهای آموزشی (انفرادی/ گروهی) را اجرا کند. (حیطه دانش تا مهارت)
۱۶. قبل از ارائه آموزش: برنامه ریزی آموزش را در فرمت طرح درس آموزش بیمار به ترتیب صحیح ارائه کند. (حیطه دانش تا مهارت)
۱۷. نگارش طرح درس و اهداف حیطه یادگیری با افعال رفتاری مناسب با عنوان / روش و رسانه منتخب. (تکلیف اصلی- دانش تا مهارت)

۱۸. حین آموزش: اصول یادگیری و ملاحظات سنی/ فرهنگی مرتبط با آموزش بیمار را شرح دهد. (حیطه دانش تا مهارت)
۱۹. حین آموزش: معارفه و اصول برقراری ارتباط-سواد سلامت و رسانه-شرایط محیطی و ... را رعایت کند. (حیطه دانش تا مهارت)
۲۰. قبل و حین آموزش: گامها و استانداردهای انتخاب/تولید محتوا-روشهای سنتی و مدرن آموزش را بکار گیرد. (حیطه دانش تا مهارت)
۲۱. بعد از آموزش: دریافت بازخورد از آموزش گیرنده و ارزشیابی نهایی یادگیری مخاطب را انجام دهد. (حیطه دانش تا مهارت)

در بخش عملی از دانشجویان در گروه بندی های ۲-۳ نفره انتظار می رود :

۱. طرح درس آموزش خود را با ذکر اهداف رفتاری در ۳ حیطه یادگیری به درستی بارگذاری کنند. (حیطه مهارت)
۲. روش/روشهای مناسب آموزش بر اساس نیاز و حیطه / سطوح اهداف یادگیری به درستی انتخاب کنند. (حیطه مهارت)
۳. سوالات و روش مناسب کتبی یا شفاهی برای ارزشیابی یادگیری مخاطب طراحی و اجرا کنند. (حیطه مهارت)
۴. بیمار را برای موضوع مربوطه نیازسنجی نموده و محتوای آموزشی مورد نیاز/ مختصر و مفید ارائه کنند. (حیطه مهارت)
۵. نمایش یک آموزش شبیه سازی شده را اجرا و در نقد ارائه آموزش سایر دانشجویان فعال باشند. (حیطه مهارت)
۶. در شروع آموزش، پس از معارفه، آمادگی و انگیزه مناسب را در بیمار/ آموزش گیرندگان بوجود آورند. (حیطه مهارت)
۷. برای حفظ ارتباط با بیمار / مخاطب آموزش اصول و روشهای شاد و فعالانه مناسب را به کار گیرند. (حیطه مهارت)
۸. تسلط بر محتوا، مهارت های مختلف و ارتباط کلامی و غیرکلامی/ زبان بدن را در حین آموزش بکار گیرند. (حیطه مهارت)
۹. در انتهای آموزش، بازخورد آموزش و ارزشیابی نهائی میزان یادگیری مخاطب/مخاطبان را اجرا کنند. (حیطه مهارت)
۱۰. حداقل یک رسانه آموزش به بیمار را نقد و در صورت تمایل در قالب مولتی مدیا بازطراحی نمایند. (۲-۱ نمره +تشویقی).

روش تدریس:

در بخش نظری: ترکیبی آموزش حضوری و مجازی با سخنرانی، پرسش-پاسخ، self-study بحث، کاوشگری و حل مسئله در بخش عملی: تمرین و ارائه کلاسی با روشهای فعال و نوین، ایفای نقش و شبیه سازی (در صورت هماهنگی دانشجویان برای ارائه عملی در بیمارستان/ فرهنگسرا یا مراکز جامع سلامت از طریق نماینده با استاد و سایر اعضای کلاس هماهنگ شود).

مسئولیت‌های فراگیران

- رعایت شئونات اخلاقی، حرفه ای و آموزشی در ارتباطات حضوری -مجازی، تعاملات گروهی و بین فردی
- علاقمندی و حضور فعال در تمامی جلسات : به موقع/ با آمادگی/همراه با مشارکت فعال در بحث پرسش و پاسخ
- نداشتن تأخیر و غیبت غیرموجه
- عدم استفاده متفرقه از موبایل
- انجام به موقع تکالیف انفرادی مرتبط با اهداف رفتاری ۹ و ۱۰ و ۱۷
- انتخاب تیم لیدر/ همکاری و تقسیم کار گروهی/ رای بخش عملی و انجام به موقع تمرین ها و تکالیف گروهی / تدوین طرح درس و ارائه آموزش به روش ایفای نقش و شبیه سازی در کلاس یا هماهنگی با استاد و مکانهای مختلف و تمرین واقعی در بالین/کلینیک/ مرکز سلامت/فرهنگسرا و ...
- شرکت فعال در نقدسازنده خود و سایر گروه ها در جهت بهبود کیفیت ارائه تکالیف عملی خود و دیگران.

قوانین و مقررات کلاس(در جلسات حضوری، آفلاین و جلسات آنلاین):

آئین نامه رفتار و پوشش حرفه ای دانشجویان طبق شیوه نامه اجرائی موجود در سایت دانشکده پرستاری، قسمت معاونت آموزشی، اداره خدمات آموزشی، آیین نامه پوشش حرفه ای رعایت گردد.

بر اساس مصوبه آئین نامه آموزشی نحوه برخورد با غیبت دانشجویان در کلاس به شرح زیر است.

الف) غیبت در جلسات درس تا سقف مشخص شده در آئین نامه آموزشی مربوطه در صورتی مجاز خواهد بود و مشمول کسر نمره نخواهد گردید که با ارائه مدارک مستند و گواهی معتبر و تأیید شده و با تشخیص مدیر گروه مربوطه مجاز شناخته شود.

ب) در این درس نحوه برخورد با غیبت غیر موجه دانشجو در کلاس درس در سقف کمتر از $\frac{4}{17}$ (چهار هفدهم) جلسات:

- یک جلسه غیبت غیرموجه قابل بخشش
- دو جلسه غیبت غیرموجه کسر ۱ نمره
- سه جلسه غیبت غیرموجه کسر ۲ نمره
- چهار جلسه غیبت غیرموجه کسر ۴ نمره

ج) در خصوص نحوه برخورد با تعطیلی کلاس (غیر مجاز) که به صورت گروهی انجام می شود به ازای هر جلسه استاد می تواند تا سقف ۲ نمره کسر نماید.

بدیهی است غیبت بیش از حد مجاز ($\frac{4}{17}$) منجر به نمره صفر در درس خواهد بود و در صورت مجاز بودن غیبت‌ها با ارائه مستندات و اخذ موافقت شورای آموزشی دانشکده، موجب حذف درس خواهد شد.

انواع روشهای ارزشیابی دانشجو و بارم مربوط:

ردیف	فعالیت	بارم
۱	مشارکت فعال در جلسات حضوری بحث و ارائه ۲ مورد از ۳ تکلیف حین دوره با رفرنس معتبر	۳ نمره
۲	نیازسنجی و نگارش طرح درس و اهداف رفتاری عنوان منتخب (تکوینی)	۲ نمره
۳	اجرای آموزش و ارائه گروهی با رسانه و روش نوین با رعایت اصول آموزشی و ارزشیابی (نهایی)	۵ نمره
۴	مشارکت فعال در نقد، ارزیابی و رفع اشکال محتوای آموزش/ طرح درس/ رسانه کمک آموزشی (تکوینی)	۱ نمره
۵	آزمون پایان ترم تئوری (نهایی)	۹ نمره
جمع کل		۲۰
نمره تشویقی طراحی رسانه آموزشی/ صداگذاری پادکست/ فیلم و اسلاید (مولتی مدیا) با رعایت اصول مربوطه و رفع اشکال به شکل فردی یا گروهی (داوطلبانه)		۱ تا ۲ نمره

منابع اصلی:

Bastable, S.B., Nurse as educator: Principles of teaching and learning for nursing practice.: Jones & Bartlett Learning, ۲۰۲۱.

گرابوسکی د و همکاران. اصول آموزش سلامت در آموزش بیمار: مروری بر متون انتخابی اصول آموزش سلامت در آموزش بیمار، ترجمه دکتر محسن شمس تهران نشر مجسمه ۱۳۹۶
صفوی محبوبه و برزویی طاهره. "اصول آموزش به بیمار" نشر سالمی و جامعه نگر، ۱۳۹۶.

منابع پیشنهادی برای مطالعه بیشتر:

مایر گ ج و ویلایر م. سواد سلامت در مراقبت های اولیه یک راهنمای بالینی ترجمه دکتر حمیدرضا محدث حکاک و علی محدث حکاک ویراستار دکتر محسن شمس تهران نشر مجسمه ۱۳۹۶
خراسانی پروانه، امینی فائزه و اشرفی ریزی حسن. "رسانه های آموزش بیمار: اصول و روش های تولید و ارائه"، نشر اساطیر پارس، ۱۴۰۲.
Bastable, S.B., et al., Health Bastable, S.B., Professional as Educator: Principles of Teaching and Learning. UK: Jones and Bartlett learning, , ۲۰۱۱.
Parnell Terri Ann (last ed) Health Literacy in nursing Providing Person-centered care. New York; Springer, Last Edition..
Stanhope, M. Lancaster, J. Foundations of nursing in the community, Mosby, Last Edition.
سیف علی اکبر "مقدمه ای بر نظریه های یادگیری" ویرایش دهم نوشته میتو اچ السون و جولینو جی رامیرز، انتشارات دوران، ۱۴۰۰.
رستمیان عبدالرحمن، بهمن زیاری فرهاد، محسنی مریم، علیمحمدی نصراله و داودی منفرد عصمت. "اصول آموزش به بیمار" نشر فرهنگ پژوهان دانش، ۱۳۹۴.
عبدالعلیان معصومه. "روش های تدریس و یادگیری در آموزش پرستاری"، انتشارات دانشگاه علوم پزشکی بابل (آخرین چاپ)
صابریان معصومه و حاجی آقاجانی سعید. "فرایند برنامه ریزی درسی در علوم پزشکی"، تهران نشر سالمی، آخرین چاپ.
خراسانی، پروانه. درسنامه پرستاری بهداشت جامعه ۱: اصول و مبانی بهداشت و مراقبت های بهداشتی اولیه. اصفهان. انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی نجف آباد، آخرین چاپ قابل دسترسی از طریق آدرس: Chniaun.blogfa.com
مکنزی، جیمز اف. "برنامه ریزی، اجرا و ارزشیابی برنامه های ارتقای سلامت". ترجمه شهرام رفیعی فر. تهران ناشر: مهرراوش. تهران، آخرین چاپ
یارمحمدیان، محمد حسین. بهرامی، سوسن. "نیاز سنجی در سازمان های بهداشتی درمانی و آموزشی سیستم بهداشت و درمان". ناشر: هنرهای زیبا. اصفهان. ۱۳۸۴.
پارک جی ای و پارک ک. "درسنامه پزشکی پیشگیری و اجتماعی (کلیات خدمات بهداشتی)". ترجمه حسین شجاعی تهرانی، انتشارات سمات، آخرین چاپ
حاتمی، حسین و همکاران. کتاب جامع بهداشت عمومی. تهران. انتشارات ارجمند. آخرین چاپ.

*شناسنامه کامل درس در Web site دانشکده و گروه به آدرس www.nm.mui.ac.ir در دسترس می باشد.

ساعت: شنبه ها ۱۴-۱۶

مکان: کلاس، ۱۱ (کد فرد)

جدول زمان بندی ارائه برنامه درس گروه زوج

عنوان درس: فرایند آموزش به بیمار(فرد، خانواده و جامعه)
 نیمسال اول ۱۴۰۵-۱۴۰۴
 ساعت: دوشنبه ها ۱۰-۱۲
 مکان: کلاس ۱۲ (کد زوج)

ردیف	تاریخ	عنوان جلسه	فعالیت یادگیری(تکلیف)	مدرس
۱	۱۴۰۴/۶/۳۱	آشنایی با طرح درس؛ اهمیت آموزش و آموزش به بیمار- نظریه ها و مفاهیم یادگیری نقش پرستار	مشارکت فعال در پرسش و پاسخ کلاس	دکتر خراسانی
۲	۱۴۰۴/۷/۷	اصول آموزش بیمار، مهارتهای قبل، حین و بعد از آموزش، امکانات و ابزار تدریس عوامل موثر بر یادگیری /آموزش متناسب با خصوصیات فراگیر، شرایط محیطی	(تکلیف ۱) مشارکت در رسم نقشه مفهومی	دکتر خراسانی
۳	۱۴۰۴/۷/۱۴	ملاحظات سن فرهنگ. سواد سلامت، سواد رسانه انواع منابع و رسانه های آموزشی	(تکلیف ۲) مزایا و معایب انواع رسانه ها و روشهای سنتی و مدرن آموزش بیمار	دکتر خراسانی
۴	۱۴۰۴/۷/۲۱	برنامه ریزی آموزشی- فرایند آموزش و بیمار-نیازسنجی - ارزیابی انگیزه و آمادگی فراگیر- انواع روشهای سنتی و جدید آموزش- انواع روشهای ارزشیابی	مشارکت فعال در پرسش و پاسخ کلاس	دکتر افشاری
۵	۱۴۰۴/۷/۲۸	عملی ۱ و ۲ انتخاب عنوان و تکمیل کارپوشه تا ۷ آبان ماه (۱) رسانه های نوشتاری و مولتی مدیا مربوطه (۲) روشهای آموزش سنتی و مدرن مربوطه (۳) اصول برقراری ارتباط با فرد، خانواده و جامعه متناسب با سن و فرهنگ مربوطه (۴) ارزشیابی تشخیصی/تکوینی / نهایی (۵) نقد پمفلت بر اساس استانداردها انواع رسانه های آموزشی / و تکمیل مولتی مدیا مربوطه	انتخاب عنوان و تکمیل کار پوشه و بارگذاری آفلاین در سامانه نوید + (تکلیف ۳) نقد نقاط قوت و ضعف یک پمفلت مرتبط و تکمیل محتوای رسانه آموزشی/مولتی مدیا	عملی گروه الف: دکتر خراسانی عملی گروه ب: دکتر افشاری
۶	۱۴۰۴/۸/۵	۱ ساعت نظری و ۱ ساعت عملی نگارش طرح درس-حیطه ها و سلسله مراتب اهداف یادگیری / نگارش و اصلاح اهداف	بارگذاری آفلاین طرح درس و اهداف یادگیری برای عنوان منتخب تناسب روش آموزش و ارزشیابی با اهداف	عملی گروه الف: دکتر خراسانی عملی گروه ب: دکتر افشاری
۷	۱۴۰۴/۸/۱۲	عملی ۳ اجرای آموزش بیمار گروه ب: ۱ و ۲ با طرح درس/رسانه کمک آموزشی و اصول مربوطه	ایفای نقش/شبیه سازی یا آموزش بیمار واقعی بارگذاری آفلاین رسانه	دکتر افشاری
۸	۱۴۰۴/۸/۱۹	عملی ۴ اجرای آموزش بیمار گروه الف: ۱ و ۲ با طرح درس/رسانه کمک آموزشی و اصول مربوطه	ایفای نقش/شبیه سازی یا آموزش بیمار واقعی بارگذاری آفلاین رسانه	دکتر خراسانی
۹	۱۴۰۴/۸/۲۶	عملی ۵ اجرای آموزش بیمار گروه ب: ۳ و ۴ با طرح درس/رسانه کمک آموزشی و اصول مربوطه	ایفای نقش/شبیه سازی یا آموزش بیمار واقعی بارگذاری آفلاین رسانه	دکتر افشاری
۱۰	۱۴۰۴/۹/۱۰	عملی ۶ اجرای آموزش بیمار گروه الف: ۳ و ۴ با طرح درس/رسانه کمک آموزشی و اصول مربوطه	ایفای نقش/شبیه سازی یا آموزش بیمار واقعی بارگذاری آفلاین رسانه	دکتر خراسانی

<https://meet.mui.ac.ir/rx\lb4o5o3sn/>

لینک کلاس مجازی ترم ۳: کد ۲
 تاریخ امتحان پایان ترم(بر اساس تقویم آموزش)